

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ
DAİRE BAŞKANLIĞI

2021

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIM EĞİTİMİNE HOŞGELDİNİZ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GENEL AMAÇ

Katılımcıların; ilk yardım konusunda **bilgi, beceri ve tutum** kazanmalarını sağlamak.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIMIN TANIMI

İlk yardım; ani olarak ortaya çıkan hastalık veya yaralanma durumunda; kişinin hayatını korumak, sağlık durumunun kötüleşmesini önlemek ve iyileşmesine destek olmak amacıyla olay yerindeki mevcut imkânlarla yapılan hızlı ve etkili müdahalelerdir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ACİL TEDAVİNİN TANIMI

Acil tedavi; hasta/yaralılarına acil tedavi ünitelerinde **doktor ve diğer sağlık personeli** tarafından yapılan tıbbi müdahalelerdir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIM VE ACİL TEDAVİ ARASINDAKİ FARKLAR

Acil tedavi;

- Bu konuda ehliyetli kişilerce,
- Gerekli donanımla (tıbbi araç-gereç) yapılan müdahale,

İlk yardım;

- İlk yardım eğitimi almış herkes tarafından,
- Olay yerinde,
- Mevcut malzemeler kullanılarak yapılan,
- Hayat kurtarıcı müdahaledir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIMCININ TANIMI

İlk yardımcı; bakanlıkça belirlenen standartlara uygun eğitimi alarak, verilen eğitim çerçevesinde uygulamalar yapabilen ilk yardımcı belgesi sahibi olan kişidir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIMIN ÖNCELİKLİ AMAÇLARI

- Kişinin hayatını korumak,
- Sağlık durumunun kötüleşmesini önlemek,
- İyileşmesine destek olmaktır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARI

İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARI

K B K

KORUMA

BİLDİRME

KURTARMA

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KORUMA

- Koruma; kaza sonuçlarının ağırlaşmasını önlemek için olay yerinin değerlendirilmesini kapsar.
- En önemli işlem, olay yerinde oluşabilecek tehlikeleri belirleyerek **güvenli bir çevre oluşturmaktır.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BİLDİRME (112)

- Olay/kazanın en hızlı şekilde telefon ya da diğer kişiler aracılığı ile gerekli yardım kuruluşlarına bildirilmesidir.
- Türkiye’de ilk yardım gerektiren her durumda telefon iletişimleri, **112** acil telefon üzerinden gerçekleştirilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

112'NİN ARANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Sakin olunmalı ya da sakin olan bir kişinin araması sağlanmalı,
- 112 merkezince sorulan sorulara net bir şekilde cevap verilmeli,
- Kesin yer ve adres bilgileri verilirken olay yerine yakın bir cadde va da çok bilinen bir yerin adı belirtilmeli,
- Kimin hangi numaradan aradığı bildirilmeli,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

112'NİN ARANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Hasta/yaralıların adı belirtilip, olayın tanımı yapılmalı,
- Hasta /yaralı sayısı ve durumu bildirilmeli,
- Yapılan ilk yardım uygulaması belirtilmeli,
- 112 hattında bilgi alan kişi gerekli olan tüm bilgileri aldığını söyleyinceye kadar telefon kapatılmamalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KURTARMA (MÜDAHALE)

- Kurtarma, olay yerinde hasta/yaralılarına yapılan ilk yardım uygulamalarını kapsar.
- Müdahale olabildiğince hızlı, ancak sakin bir şekilde yapılmalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIMCININ MÜDAHALE İLE İLGİLİ ÖNCELİKLE YAPMASI GEREKENLER

- Hasta/yaralıların durumu değerlendirilip **(ABC)**, öncelikli müdahale edilecekler belirlenir.
- Hasta/yaralının korku ve endişeleri giderilir.
- Hasta/yaralıya müdahalede yardımcı olacak kişiler organize edilir.
- Hasta/yaralının durumunun ağırlaşmasını önlemek için mevcut olanaklar ile gerekli müdahalelerde bulunulur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIMCININ MÜDAHALE İLE İLGİLİ ÖNCELİKLE YAPMASI GEREKENLER

- Kırıklara yerinde müdahale edilir.
- Hasta/yaralı sıcak tutulur.
- Hasta/yaralının yarasını görmesi engellenir.
- Hasta/yaralıyı hareket ettirmeden müdahale yapılır.
- Hasta/yaralının en uygun yöntemlerle, en yakın sağlık kuruluşuna sevki sağlanır (112).

(*) Ağır H/Y hayati tehlikede olmadığı sürece asla yerinden hareket ettirilmemelidir!

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIMCININ ÖZELLİKLERİ

- İnsan vücudu ile ilgili temel bilgilere sahip olmalı,
- Önce kendi can güvenliğini korumalı,
- Sakin, kendine güvenli ve pratik olmalı,
- Olayı anında ve doğru olarak **(112'nin aranması)**,
- Çevredeki kişileri organize edebilmeli,
- İyi bir iletişim becerisine sahip olmalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HAYAT KURTARMA ZİNCİRİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HAYAT KURTARMA ZİNCİRİ

- Hayat kurtarma zinciri 4 halkadan oluşur.
 - Son halka ileri yaşam desteğine aittir ve ilkyardımcının görevi değildir.
- 1. Halka:** Sağlık kuruluşuna haber verilmesi,
 - 2. Halka:** Olay yerinde **Temel Yaşam Desteği** yapılması,
 - 3. Halka:** **Defibrilasyon** uygulanması,
 - 4. Halka:** Ambulans ekiplerince müdahale ve hastane acil servislerinde bakım yapılmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIMIN A-B-C'Sİ

İlk önce hasta/yaralının bilinci kontrol edilmeli,
bilinç kapalı ise aşağıdakiler hızla değerlendirilmelidir.

- A. Hava yolu açıklığının değerlendirilmesi,**
- B. Solunumun değerlendirilmesi (Bak-Dinle-Hisset),**
- C. Dolaşımın değerlendirilmesi (Şah damarından 5 sn. nabız alınarak yapılır.)**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İLK YARDIMIN A-B-C'Sİ

Airway

Solunum yolu açıklığının sağlanması

Breathing

Solunumun değerlendirilmesi

Circulation

Dolaşımın değerlendirilmesi

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/YARALI VE OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Amaç:

- Olay yerinde tekrar kaza olması riskini ortadan kaldırmak,
- Olay yerindeki yaralıların sayısı ve türlerini belirlemek.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- Kazaya uğrayan araç mümkünse güvenli bir alana alınmalı, kontağı kapatılıp el freni çekilmeli, **araç LPG'li ise** tüpün vanası kapatılmalıdır.
- Olay yeri görünebilir biçimde işaretlenip, **üçgen reflektör** vb. kullanılarak işaretlenmelidir.
- Meraklı kişiler olay yerinden uzaklaştırılmalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- Olası patlama ve yangın riskini önlemek için olay yerinde **sigara içilmemelidir.**
- Gaz varlığı söz konusu ise oluşabilecek zehirlenmelerin önlenmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Ortam havalandırılmalıdır.
- Kıvılcım oluşturacak ışıklandırma ya da çağrı araçları kullanılmamalı / kullanımına izin verilmemelidir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- **Hasta / yaralı yerinden oynatılmamalıdır.**
- Hasta /yaralılar hızla yaşam bulguları **(ABC)** yönünden değerlendirilmelidir.
- Hasta/ yaralı kırık ve kanama yönünden değerlendirilmelidir.
- **Bilinci kapalı olan hasta /yaralıya ağızdan hiçbir şey verilmemelidir.**
- Hasta /yaralılar sıcak tutulmalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

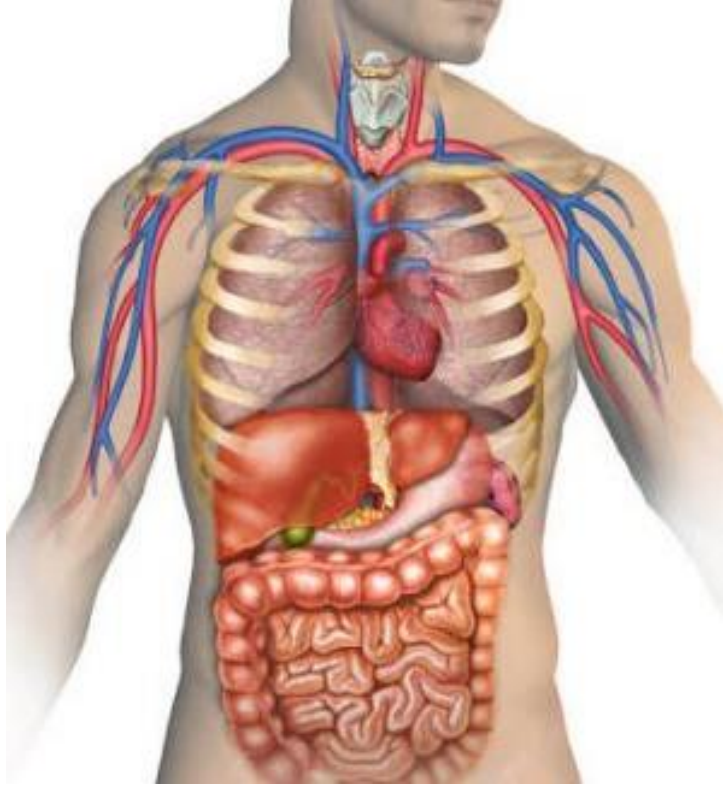
OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- Tıbbi yardım istenmelidir (112).
- Hasta/yaralının endişeleri giderilmeli, nazik ve hoşgörülü olunmalıdır.
- Hasta /yaralının yarasını görmesi engellenmelidir.
- Hasta /yaralı ve olay hakkındaki bilgiler kaydedilmelidir.
- Yardım ekibi gelene kadar olay yerinde kalınmalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İNSAN VÜCUDU

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İNSAN VÜCUDUNU OLUŞTURAN SİSTEMLER

Sistem: Kendine özgü görevleri olan ve çeşitli organların oluşturduğu vücut yapılarıdır.

- Hareket sistemi
- Dolaşım sistemi
- Sinir sistemi
- Solunum sistemi
- Boşaltım sistemi
- Sindirim sistemi

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HAREKET SİSTEMİ

Hareket sistemi; vücudun hareket etmesini ve desteklenmesini sağlar, koruyucu görev yapar.

Hareket sistemini oluşturan yapılar;

1. Kemikler,
2. Eklemler,
3. Kaslar.

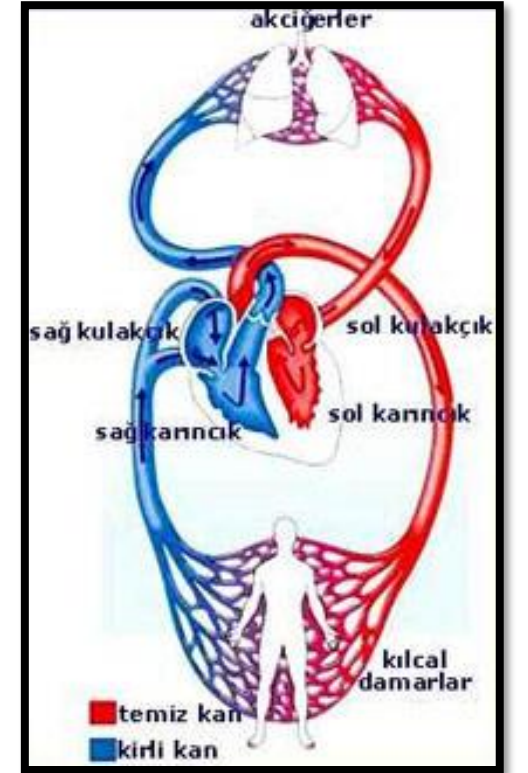
MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DOLAŞIM SİSTEMİ

Dolaşım sistemi; vücut dokularının ihtiyacı olan oksijen, besin, hormon, bağışıklık vb. elemanları taşır ve geriye toplar.

Dolaşım sistemini oluşturan yapılar;

1. Kalp,
2. Damarlar,
3. Kan.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

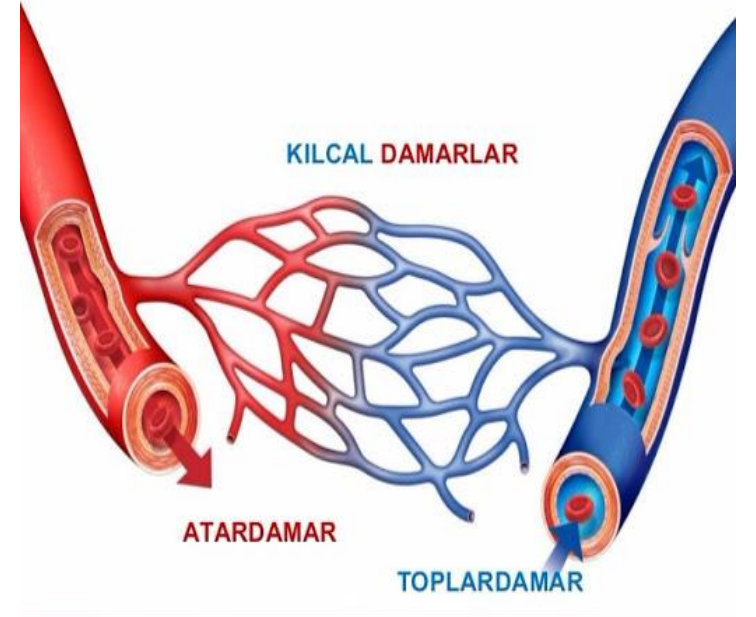
DOLAŞIM SİSTEMİ

Kalp

Göğüs kafesinin ortasında bulunur ve iki bölümden oluşur. Damarlar aracılığı ile kanı vücuda pompalar.

Damarlar

- Atardamar
- Toplardamar
- Kılcal damar

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SİNİR SİSTEMİ

Sinir sistemi; bilinç, anlama, düşünme, algılama, hareketlerin uyumu ve dengesi, solunum ile dolaşımı sağlar.

Sinir sistemini oluşturan yapılar;

- Beyin,
- Beyincik,
- Omurilik soğanı,
- Omurilik.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SOLUNUM SİSTEMİ

Solunum sistemi; vücuda gerekli olan gaz alışverişini yaparak, hücre ve dokuların oksijenlenmesini sağlar.

Solunum sistemi iki bölümden oluşur;

- Solunum yolu,
- Akciğerler.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOŞALTIM SİSTEMİ

Boşaltım sistemi; kanı süzerek gerekli maddelerin vücutta tutulması ve zararlı olanların atılması görevini yaparak, vücutta iç dengeyi korur.

Boşaltım sistemini oluşturan yapılar;

- Böbrekler,
- İdrar kanalları,
- İdrar kesesi,
- İdrar borusu/ yolu.

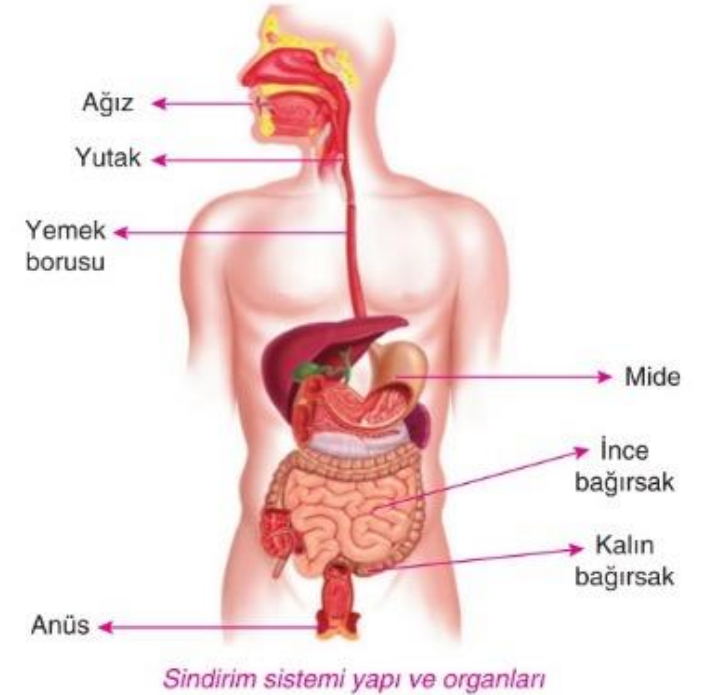
MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SİNDİRİM SİSTEMİ

Sindirim sistemi; ağızdan alınan besinlerin öğütülerek sindirilmesini ve kan dolaşımı vasıtasıyla vücuda dağıtılmasını sağlar.

Sindirim sistemi organları;

- Dil ve dişler,
- Yemek borusu,
- Mide,
- Safra kesesi,
- Pankreas,
- Bağırsaklar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YAŞAM BULGULARI

Yaşam bulguları:

1. Bilinç,
2. Solunum,
3. Dolaşım,
4. Vücut ısısı,
5. Kan Basıncı.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YAŞAM BULGULARI

1. Bilinç: Önce hasta/yaralının **bilinç düzeyi** değerlendirilir. Bilinç düzeyi yaralanmanın ağırlık derecesinin göstergesidir.

Bilinç düzeyleri;

- Kişinin **bilinci yerinde/açık** ise; **tüm uyarılara cevap verir.**
- **1.derece bilinç kaybı;** **sözlü ve gürültülü** uyarılara cevap verir.
- **2.derece bilinç kaybı;** **ağrılı uyarılara** cevap verir.
- **3.derece bilinç kaybı;** tüm uyarılara tepkisizdir, **cevap vermez.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YAŞAM BULGULARI

2. Solunum: Nefes alıp verme olayıdır.

Solunum sıklığı, kişinin bir dakika boyunca nefes alma ve verme sayısıdır.

Hasta/yaralının solunumunun değerlendirilmesinde;

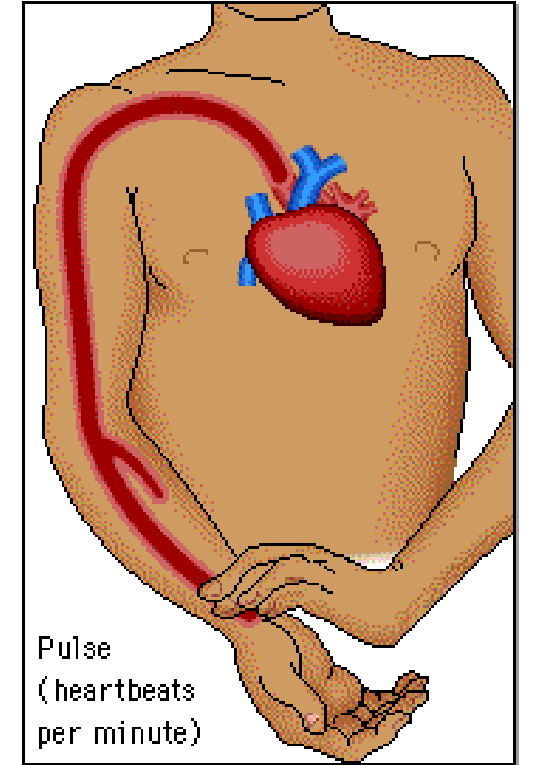
- Solunum sıklığına/sayısına,
- Aralıklarının eşitliğine,
- Ritmine,
- Derinliğine bakılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YAŞAM BULGULARI

3. Dolaşım/ Nabız: Kalp atımlarının atardamar duvarına yaptığı basıncın damar duvarında parmak uçlarıyla hissedilmesidir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SAĞLIKLI BİR İNSANDA NABİZ VE SOLUNUM SAYILARI

NABİZ SAYILARI	
Yetişkin	60-100 /dk
Çocuk	100-120 /dk
Bebek	100-140 / dk

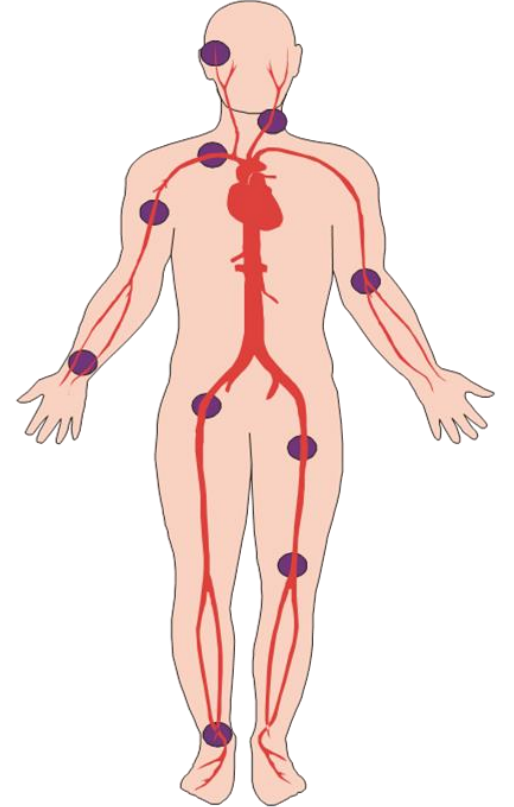
SOLUNUM SAYILARI	
Yetişkin	12-20 /dk
Çocuk	16-22 / dk
Bebek	18-24 / dk

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

VÜCUTTA NABİZ ALINAN BÖLGELER

- **Şah damarı** (Adem elmasının her iki yanında),
- **Önkol damarı** (Bileğin iç yüzü, başparmağın üst hizası),
- **Bacak damarı** (Ayak sırtının merkezinde),
- **Kol damarı** (Kolun iç yüzü, dirseğin üstü).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

NABIZ ALINAN BÖLGELER

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YAŞAM BULGULARI

4. Vücut Isısı

- İlk yardımda vücut ısısı **koltuk altından** alınır.
- Normal vücut ısısı **36,5 °C**'dir.
- Normal değerin üstünde olması **yüksek ateş**, altında olması **düşük ateş** olarak belirtilir.
- **41-42 °C** üstü ve **34,5 °C** tehlike olduğunu belirtir.
- **31 °C** ve **altı** ölümcüldür.

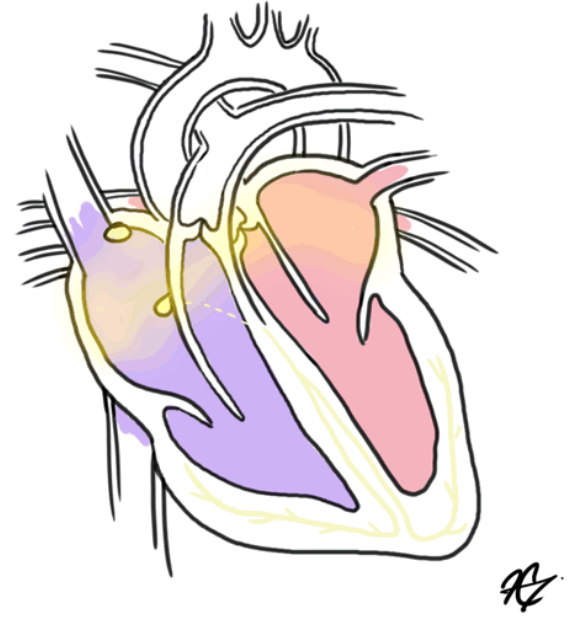

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YAŞAM BULGULARI

5. Kan Basıncı (Tansiyon)

- Hasta/yaralı değerlendirilirken ilk yardımcı tarafından kan basıncı kontrol edilmez.
- **Kan basıncı**; kalbin kasılma ve gevşeme anında damar duvarına yaptığı basınçtır.
- Kalbin kanı pompala gücünü gösterir.
- Normal kan basıncı değerleri;
Küçük tansiyon için; 50-100 mm/Hg,
Büyük tansiyon için; 100-140 mm/Hg'dir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/YARALININ İKİNCİ DEĞERLENDİRMESİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/ YARALININ İKİNCİ (2.) DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

A. Görüşerek Bilgi Edinme ve Yaşam Bulgularının Değerlendirilmesi

- Kendini tanıtma,
- H/Y ismini öğrenme ve ismiyle hitap etme,
- Hoşgörülü ve nazik davranarak güven sağlama,
- H/Y endişelerini giderme,
- Olayın nedeni ve koşullarını öğrenme,
- H/Y kişisel özgeçmişini sorma,
- En son ne yediği, kullandığı ilaçlar ve alerjisini öğrenme.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/ YARALININ İKİNCİ (2.) DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

Görüşerek Bilgi Edinme ve Yaşam Bulgularının Değerlendirilmesi

H/Y baştan aşağı kontrol edilir:

- Bilinç düzeyi, anlama, algılama (gün, ay, yıl vb.),
- Solunum sayısı, ritmi, derinliği,
- Vücut veya cilt ısısı, nemi, rengi (soğuk, soluk vb.),
- Nabız sayısı ritmi, ritmi, şiddeti.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/ YARALININ İKİNCİ (2.) DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

B. Genel Vücut Muayenesi

Baş Muayenesi

- Saçlı deri, baş ve yüzde yaralanma ve morluk olup olmadığı,
- Kulak veya burundan sıvı ve kan gelip gelmediği,
- Ağız içinde yabancı madde, kan, kırık diş vb. olup olmadığı kontrol edilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/ YARALININ İKİNCİ (2.) DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

Boyun muayenesi

- Ağrı ve hassasiyet durumu,
- Şişlik ve şekil bozukluğu olup olmadığı araştırılır.

!! Aksi ispat edilinceye kadar boyun zedelenmesi ihtimali dikkate alınmalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/ YARALININ İKİNCİ (2.) DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

Göğüs Kafesi Muayenesi

- Saplanmış cisim, açık yara, şekil bozukluğu, morarma, kanama, ağrı olup olmadığı kontrol edilir.
- Göğüs kafesi genişlemesinin normal olup olmadığı gözlenir.
- Göğüs muayenesinde eller arkaya kaydırılarak H/Y'nin sırtı kontrol edilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/ YARALININ İKİNCİ (2.) DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

Karın Muayenesi

- Saplanmış cisim, açık yara, şişlik, şekil bozukluğu, morarma, kanama, ağrı, duyarlılık olup olmadığı,
- Karın yumuşaklığının normal olup olmadığı değerlendirilir.
- Eller bel bölgesine kaydırılarak muayene edilir.
- Bel ve kalça bölgesinde kırık ya da yara olup olmadığı araştırılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/ YARALININ İKİNCİ (2.) DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

Kol ve Bacak Muayenesi

- Kuvvet- his kaybı, ağrı, şişlik, şekil bozukluğu, işlev kaybı, kırık, çıkık ve burkulma olup olmadığına bakılır.
- Nabız noktalarından nabız kontrolü yapılır.
- Tüm muayene bulguları kaydedilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HASTA/ YARALININ İKİNCİ (2.) DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

- İkinci değerlendirmeden sonra mevcut duruma göre yapılacak müdahaleler belirlenip uygulanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMALAR

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMA

Kanama; damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına (vücut içine ya da dışına) boşalmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMANIN CİDDİYETİNİ BELİRLEYEN DURUMLAR

- Kanamanın **hızı**
- Vücutta kanın aktığı **bölge**
- Kanamayla kaybedilen **kan miktarı**
- Kişinin **fiziksel durumu ve yaşı**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMA ÇEŞİTLERİ

A. Vücutta Kanın Aktığı Bölgeye Göre Kanamalar

- 1. Dış kanamalar:** Kanın vücut dışına doğru akmasıdır.
- 2. İç kanamalar:** Kanın vücut içine akmasıdır.
- 3. Doğal deliklerden olan kanamalar:** Kulak, burun, ağız, anüs (makat) ve üreme organlarından olan kanamalardır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMA ÇEŞİTLERİ

B. Damar Yapısına Göre Kanamalar

- 1. Atardamar kanaması:** Açık kırmızı renkli, kalp atışıyla uyumlu şekilde kesik ve fışkırarak akar.
- 2. Toplardamar kanaması :** Koyu kırmızı renkli ve sızıntı şeklinde akar.
- 3. Kılcal damar kanaması:** Küçük kabarcıklar şeklindedir.

! Kanamanın değerlendirilmesinde, şok belirtilerinin izlenmesi çok önemlidir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMA ÇEŞİTLERİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMALARDA BASKI UYGULANAN BÖLGELER

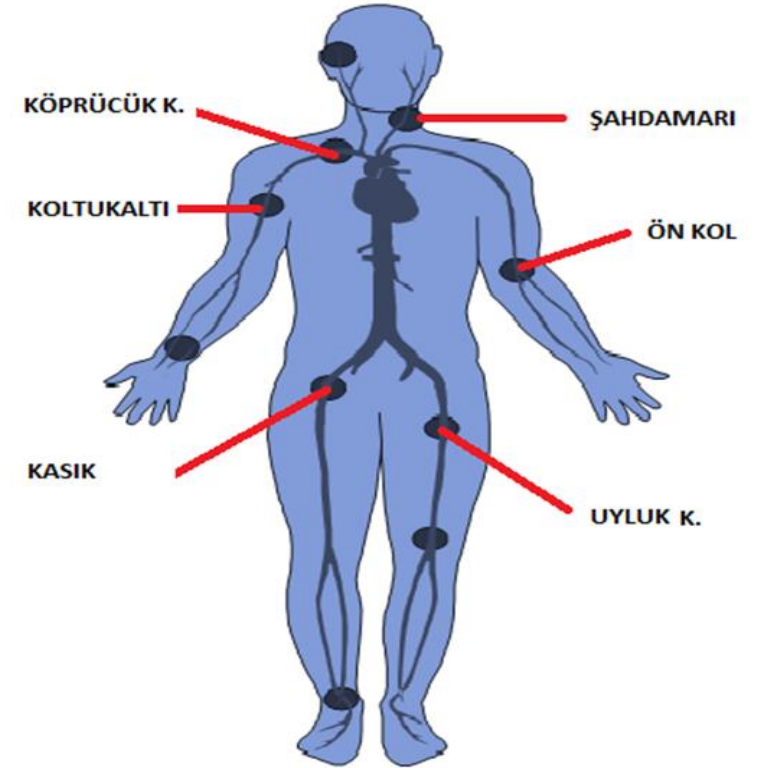
Atardamar kanamalarında kan basıncı ile fişkirir tarzda olur. Bu nedenle kısa zamanda çok kan kaybedilir. Bu tür kanamalarda asıl yapılması gereken kanayan yer üzerine veya kanayan yere yakın olan bir üst atardamar bölgesine baskı uygulanmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMALARDA BASI UYGULANAN BÖLGELER

1. Boyun (şahdamarı)
2. Köprücük kemiği üzeri
3. Koltukaltı
4. Kolun üst bölümü
5. Kasık
6. Bacak (uyluk)

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- İlk yardımcı kendini tanıtır ve hasta/yaralı sakinleştirilir.
- Hasta/yaralı sırt üstü yatırılır.
- Tıbbi yardım istenir (**112**).
- Hasta/yaralının durumu değerlendirilir(**ABC**).
- Kanama değerlendirilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırılır.
- Kanama durmazsa ikinci bir bez konarak basınç artırılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Gerekirse bandaj ile sarılarak kanlanmış bezler kaldırılmadan basınç artırılır.
- Kanayan bölgeye en yakın basınç noktasına bası uygulanır.
- Kanayan bölge yukarı kaldırılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Çok sayıda yaralının bulunduğu bir ortamda tek ilk yardımcı varsa, yaralı güç koşullarda bir yere taşınacaksa, uzuv kopması varsa ve/veya baskı noktalarına baskı uygulamak yeterli olmuyorsa **boğucu sargı (turnike)** uygulanır.
- Kanayan bölge dışarıda kalacak şekilde hasta/yaralının üstü örtülür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- **Hasta/ yaralıya şok pozisyonu verilir.**
- Yapılan uygulamalar ile ilgili bilgiler (boğucu sargı uygulaması gibi) hasta/yaralının üzerine yazılır.
- Hasta/yaralının **yaşam bulguları sık aralıklarla (2-3 dakikada bir)** değerlendirilir.
- Hızla sevk edilmesi sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İÇ KANAMALAR

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İÇ KANAMALARDA İLK YARDIM

İç kanamalar;

- Şiddetli travma,
- Darbe, kırık,
- Silahla yaralanma nedeniyle oluşabilir.

Hasta/yaralıda **şok** belirtileri vardır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İÇ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralının bilinci ve **ABC'si** değerlendirilir.
- Tıbbi yardım istenir (**112**).
- Üzeri örtülerek ayakları **30 cm. yukarı** kaldırılır.
- **Asla ağızdan yiyecek içecek verilmez.**
- **Hareket ettirilmez (Özellikle kırık varsa).**
- Yaşamsal bulgular incelenir.
- Sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE/BOĞUCU SARGI UYGULAMASI GEREKTİREN DURUMLAR

- Uzun kopmuşsa,
- Tüm kanama durdurma uygulamaları yetersiz kalıyorsa,
- Hasta/yaralının güç koşullarda taşınması gerekiyorsa,
- Çok sayıda hasta/yaralının bulunduğu ortamda tek ilk yardımcı varsa **turnike** uygulanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASINDA GENEL KURALLAR

- Turnike uygulamasında kullanılacak malzemelerin genişliği **en az 8-10 cm** olmalı,
- Turnike uygulamasında ip, tel gibi kesici malzemeler kullanılmamalı,
- Turnikeyi sıkmak için tahta parçası, kalem gibi malzemeler kullanılmalı,
- Turnike kanama duruncaya kadar sıkılıp kanama durduktan sonra daha fazla sıkılmamalı,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASINDA GENEL KURALLAR

- Turnike uygulanan bölgenin üzerine hiçbir şey örtülmemeli,
- Turnike uygulamasının yapıldığı saat bir kağıda yazılmalı ve yaralının üzerine asılmalı,
- Uzun süreli kanamalardaki turnike uygulamalarında kanayan bölgeye göre **15-20 dakikada bir turnike gevşetilmeli,**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASINDA GENEL KURALLAR

- Turnike **uzvun koptuğu bölgeye en yakın ve deri bütünlüğünün bozulmamış** olduğu bölgeye uygulanmalı,
- Turnike **kol ve uyluk gibi tek kemikli bölgelere uygulanmalı** (uzuv kopması dışında)
- Uzuv kopması durumlarında önkol ve alt bacağı da turnike uygulanabilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASI

1. Geniş, sağlam ve esnemeyen bir sargı alınır.
2. Şerit yarı uzunluğunda katlanır, uzuv etrafına sarılır.
3. Bir ucu halkadan geçirilip çekilir ve iki ucu bir araya getirilir.
4. Kanamayı tamamen durduracak sıkı bir bağ atılır.
5. Sargının içinden sert bir cisim (kalem vb.) geçirilir ve uzva paralel konuma getirilir.
6. **Sert cisim kanama durana kadar döndürülür.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASI

7. Sert cisim uzva dik konuma getirilerek sargı çözülmeyecek şekilde tespit edilir.
8. Hasta /yaralının elbisesinin üzerine adı ve turnikenin uygulandığı zaman(saat ve dakika) yazılı bir kart iğnelenir.
9. Çok sayıda yaralı olduğunda yaralının alnına rujla veya sabit kalemle **Turnike** veya **T** harfi yazılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASI

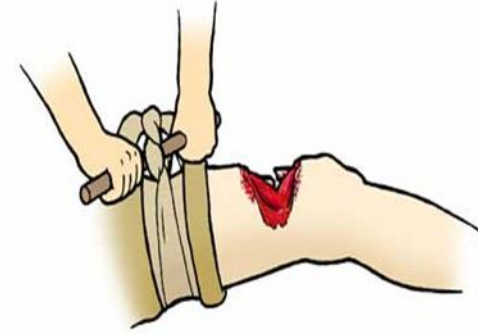
10. Hasta /yaralı pansuman ve turnikesi görülecek şekilde battaniye ile örtülür.
11. Turnike **15-20 dakika** aralıklarla gevşetilir, sonra tekrar sıkılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

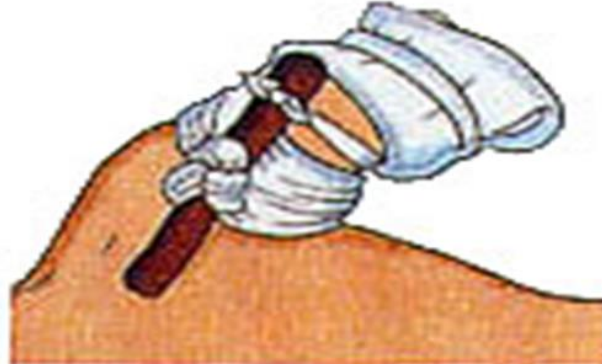
TURNİKE UYGULAMASI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

UZUV KOPMASI

1. Kopan parça temiz, su geçirmez ve ağzı kapalı plastik bir torbaya yerleştirilir.
2. Kopan parçanın bulunduğu torbanın ağzı kapatıldıktan sonra; içerisinde **1 ölçek suya, 2 ölçek buz** konmuş ikinci bir torbanın içine ya da kovaya konulur.
3. Hazırlanan bu torbanın üzerine hasta/yaralının adı yazılır ve hasta/yaralı ile aynı araca konur. **En geç 6 saat içinde** sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.
4. Tıbbi birimler haberdar edilir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

UZUV KOPMASI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DOĞAL DELİKLERDEN OLAN KANAMALAR

Burun Kanaması

- Hasta/yaralı sakinleştirilir, oturtulur.
- Baş hafifçe öne eğilir.
- Burun kanatları 5 dakika süreyle sıkılır.
- Kanama durmazsa uzman doktora gitmesi sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DOĞAL DELİKLERDEN OLAN KANAMALAR

Kulak Kanaması

- Hasta/yaralı sakinleştirilir, endişeleri giderilir.
- Kanama hafif ise kulak temiz bir bezle temizlenir.
- Kanama ciddi ise kulağı tıkamadan temiz bezle kapanır.
- **Bilinç yerinde** ise hasta/yaralı hareket ettirilmeden **sırt üstü** yatırılır.
- **Bilinçsizse** kanayan kulak üzerine **yan** yatırılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DOĞAL DELİKLERDEN OLAN KANAMALAR

- Kulak kanaması, kan kusma, anüs ve üreme organlarından gelen kanamalarda hasta/yaralı **kan örnekleri ile birlikte ilgili uzman bir doktora** sevk edilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK

Şok; dolaşım sisteminin yaşamsal organlara yeterince kan gönderememesi nedeniyle ortaya çıkan ve tansiyon düşüklüğü ile seyreden akut **dolaşım yetmezliği** durumudur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK ÇEŞİTLERİ

- **Kardiyojenik şok**; kalp kökenli
- **Hipovolemik şok**; vücutta sıvı eksikliği/sıvı kaybına bağlı
- **Toksik şok**; zehirlenmeye bağlı
- **Anafilaktik şok**; alerjiye bağlı olarak gelişir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK BELİRTİLERİ

- Kan basıncında düşme,
- Hızlı ve zayıf nabız,
- Hızlı ve yüzeysel solunum,
- Ciltte soğukluk, solukluk ve nemlilik,
- Endişe, huzursuzluk, baş dönmesi,
- Dudak çevresinde solukluk ya da morarma,
- Bilinç seviyesinde azalma, susuzluk hissi.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOKTA İLK YARDIM

- Kendimizin ve çevremizin güvenliği sağlanır.
- Hasta/yaralı sırt üstü yatırılır.
- Hava yolunun açıklığı sağlanır.
- Hasta/yaralının mümkün olduğunca temiz hava soluması sağlanır.
- Kanama varsa hemen durdurulur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOKTA İLK YARDIM

- Hasta/yaralıya şok pozisyonu verilir.
- Hasta /yaralı sıcak tutulur.
- Hasta /yaralı hareket ettirilmez.
- Hasta/yaralının hızlı bir şekilde sağlık kuruluşuna sevki sağlanır (112).
- Hasta /yaralının endişe ve korkuları giderilerek psikolojik destek sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK POZİSYONU VERİLMESİ

- Hasta /yaralı düz olarak sırt üstü yatırılır.
- Hasta/yaralının bacakları **30 cm kadar yukarı kaldırılarak** bacaklarının altına destek konulur.
- Hasta/yaralının üzeri örtülerek ısıtılır.
- Yardım gelinceye kadar hasta/yaralının yanında kalınır.
- Hasta/yaralının belirli aralıklarla (**2-3 dakikada bir**) **yaşam bulguları değerlendirilir.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK POZİSYONU VERİLMESİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARALANMALAR

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARA

- Yara, bir travma sonucu deri ya da mukoza bütünlüğünün bozulmasıdır.
- Yaralanmaya bağlı derinin koruma özelliği bozulacağından **enfeksiyon riski** artar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARA ÇEŞİTLERİ

Kesik yaralar

- Bıçak, çakı, cam vb. kesici aletlerle oluşan yaralardır.
- Yara kenarları düzgündür.
- Genellikle basit yaralardır.

Ezikli yaralar

- Kütleli cisimlerin (taş, yumruk, sopa vb.) şiddetli çarpması ile oluşur.
- Yara kenarları eziktir.
- Fazla kanama olmaz, ancak doku zedelenmesi ve hassasiyet vardır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARA ÇEŞİTLERİ

Delici yaralar

- Uzun ve sivri aletlerle oluşur.
- Derinliği önemlidir.
- İç kısımdaki doku ve organlar zarar görebilir.
- Tetanos tehlikesi vardır.

Parçalı yaralar

- Çekme etkisiyle oluşur.
- Saçlı deride sık görülür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARA ÇEŞİTLERİ

Mikroplu (kirli) yaralar

- Gecikmiş yaralar (6 saatten fazla),
- Dikişleri açılmış yaralar,
- Kenarları düzgün olmayan yaralar,
- Çok kirli ve derin yaralar,
- Ateşli silahla olan yaralar,
- Isırma ve sokma ile oluşan yaralar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARALANMALAR

Yaralanmaların genel belirtileri;

- Ağrı,
- Kanama,
- Yara kenarının ayrılması.

!!! Tüm yaralanmalarda tetanos açısından önlem alınmalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARALANMALARDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralının yaşam bulguları değerlendirilir (**ABC**).
- Yaranın durumu değerlendirilir (oluş şekli, süresi, kanama durumu, yabancı cisim varlığı vb.).
- Kanama durdurulur, yaranın üzeri kapatılır.
- Hasta /yaralının sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.
- Tetanos konusunda uyarıda bulunulur.
- **Yaradaki yabancı cisme dokunulmaz!**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

CİDDİ YARALANMALAR

- Kenarları 2-3 cm'den daha fazla ayrılmış olan,
- Kanaması durdurulamayan,
- Kas ve kemiğin görüldüğü,
- Delici aletle oluşan,
- Yabancı cisim saplanmış olan,
- İnsan ve hayvan ısırıkları,
- Görünürde iz bırakma ihtimali olan yaralar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

CİDDİ YARALANMALARDA İLK YARDIM

- **Yaraya saplanan cisimler çıkarılmaz.**
- Yarada varsa kanama durdurulur.
- Yara içi kurcalanmaz.
- Yara temiz ve nemli bir bezle örtülür.
- Yara üzerine bandaj uygulanır.
- Tıbbi yardım istenir (**112**).

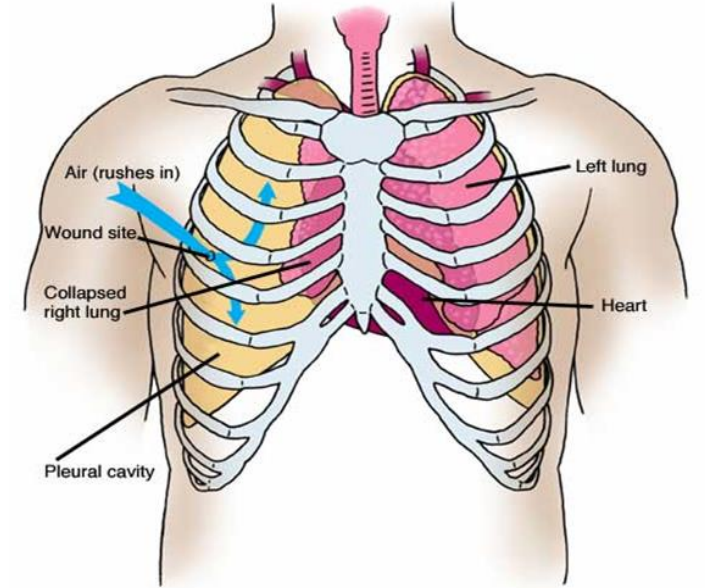

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ GÖĞÜS YARALANMALARI

Belirtiler;

- Yoğun ağrı,
- Solunum sıkıntısı,
- Morarma,
- Kan tükürme,
- Yarada 'nefes alıyor' görüntüsü.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ GÖĞÜS YARALANMALARINDA İLK YARDIM

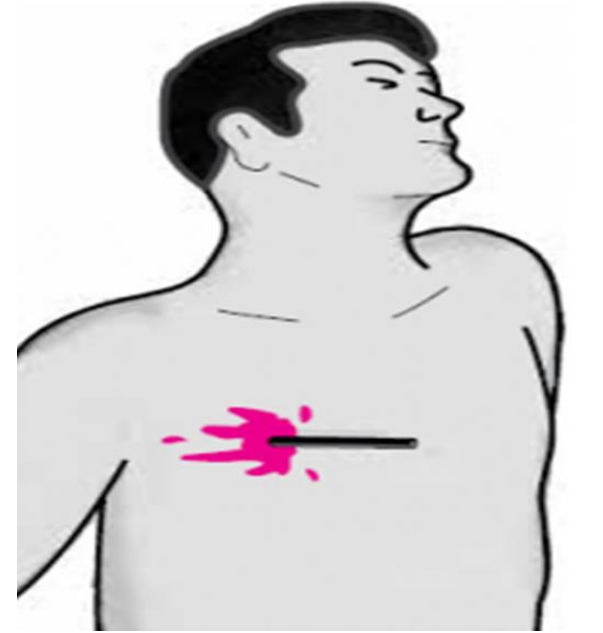
- Hasta/ yaralının bilinci kontrol edilir.
- Yaşam bulguları (ABC) değerlendirilir.
- Yaranın üzeri tercihen plastik bir poşet vb. sarılmış bezle kapatılır.
- Nefes alma sırasında yaradan hava girmesini önlemek, nefes verme sırasında havanın dışarı çıkmasını sağlamak için yara üzerine konan bezin **bir ucu açık bırakılır.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ GÖĞÜS YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Bilinci açık ise hasta/ yaralı **yarı oturur pozisyonda** tutulur.
- Hasta/yaralıya ağızdan hiçbir şey verilmez.
- Hasta/yaralının yaşam bulguları sık sık kontrol edilir.
- Şok önlemleri alınır.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARI

- Karın bölgesindeki organlar zarar görebilir.
- İç ve dış kanamaya bağlı şok gelişebilir.
- Karın tahta gibi sert ve çok ağrılı ise durum ciddidir.
- Bağırsaklar dışarı çıkabilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralının bilinci kontrol edilir.
- Hasta/yaralının yaşam bulguları değerlendirilir.
- Dışarı çıkan organlar içeri sokulmaya çalışılmaz. Üzerine geniş, nemli ve temiz bir bez örtülür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- **Bilinç yerinde ise sırt üstü pozisyonda bacaklar bükülmüş olarak yatırılır.**
- Isı kaybını önlemek için hasta/yaralının üzeri örtülür.
- Ağızdan yiyecek ya da içecek verilmez.
- Yaşam bulguları sık sık izlenir.
- Tıbbi yardım istenir(**112**).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARINDA İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

- Trafik kazalarında ölümlerin **%80'i kafatası ve omurga** yaralanmaları sonucu oluşmaktadır.
- Bel kemiğindeki yaralanmalarda omurgada ani sıkışma ya da ayrılma meydana gelebilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

Çeşitleri;

- Saçlı deride yaralanmalar
- Kafatası- beyin yaralanmaları
 - Kafatası kırıkları
 - Yüz yaralanmaları
 - Omurga (bel kemiği) yaralanmaları

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

Nedenleri;

- Yüksek bir yerden düşme,
- Baş ve gövde yaralanmaları,
- Otomobil ve bisiklet kazaları,
- Spor ve iş kazaları,
- Yıkıntı altında kalma.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

Belirtiler;

- Bilinç düzeyinde değişmeler,
- Hafıza değişiklikleri ya da hafıza kaybı,
- Baş, boyun ve sırtta ağrı,
- El ve parmaklarda karıncalanma ya da his kaybı,
- Vücudun herhangi bir yerinde tam ya da kısmi hareket kaybı,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

- Baş ya da omurgada şekil bozukluğu,
- Burun ve kulaktan beyin omurilik sıvısı ve kan gelmesi,
- Baş, boyun ve sırtta dış kanama,
- Sarsıntı,
- Denge kaybı,
- Kulak ve göz çevresinde morluk.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

Hastada hiçbir belirti yoksa bile;

- Yüz ve köprücük kemiği yaralanmalarında,
- Tüm düşme vakalarında,
- Trafik kazalarında
- Bilinci kapalı tüm hasta/ yaralılarda,

Kafatası ve omurga yaralanması var olduğu düşünülmelidir!

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Bilinç ve diğer yaşam bulguları değerlendirilir.
- Tıbbi yardım için **112** aranır.
- Bilinç açıksa hasta/ yaralının hareket etmemesi sağlanır.
- Herhangi bir tehlike söz konusu ise ayaklarından tutularak düz pozisyonda sürüklenir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Hasta/ yaralının olay yerinde, taşıma ve sevki sırasında **baş-boyun - gövde ekseninin bozulmamasına** ve sarsıntıya maruz kalmamasına dikkat edilmelidir.
- Tüm yapılanlar ve hasta/yaralı hakkındaki bilgiler kaydedilip gelen ekibe bildirilmelidir.
- Hasta/ yaralı asla **yalnız bırakılmamalıdır.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ISI DENGESİ BOZUKLUKLARI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKLAR

- **Yanık;** derinin herhangi bir fiziksel ya da kimyasal yakıcı maddeye maruz kalması sonucu doku bütünlüğünün bozulmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIK ÇEŞİTLERİ

1. Fiziksel Yanıklar

- Isı (alev, sıcak nesne vb.) ile oluşan yanıklar,
- Elektrik nedeni ile oluşan yanıklar.
- Işın ile oluşan yanıklar,
- Sürtünme ile oluşan yanıklar,
- Donma sonucu oluşan yanıklar.

2. Kimyasal yanıklar

- Asit ve alkali madde ile oluşan yanıklar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIĞIN CİDDİYETİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER

- Derinlik,
- Yanan bölge,
- Yanığın etkilediği alan/yaygınlık,
- Enfeksiyon riski,
- Yaş,
- Solunum yolunda görülen zarar,
- Hasta/yaralının önceden var olan hastalıkları.

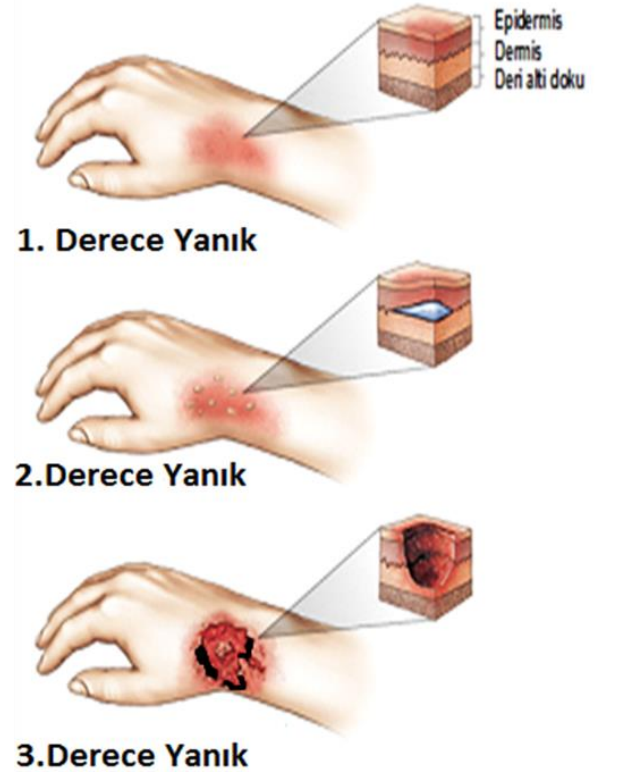
YANIK DERECELERİ

I. Derece Yanık ve Belirtileri

- Deri yüzeyinde kızarıklık,
- Ağrı,
- Yanık bölgede şişlik.

II. Derece Yanık ve Belirtileri

- Deride içi su dolu kabarcıklar,
- Ağrı.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIK DERECELERİ

III. Derece Yanık ve Belirtileri

- Derinin tüm tabakaları etkilenmiştir.
- Kaslar, sinirler ve damarlar zarar görmüştür.
- Sinirler zarar gördüğü için ağrı yoktur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIK DERECELERİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIĞIN VÜCUTTA OLUMSUZ ETKİLERİ

- Organ ve sistemlerde işleyiş bozukluğuna yol açar.
- Ağrı ve sıvı kaybına bağlı şok gelişebilir.
- Enfeksiyon oluşur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ISI İLE OLUŞAN YANIKLARDA İLK YARDIM

- Kişi hala yanıyorsa paniğe kapılması ve koşması önlenir.
- Hasta/yaralının üzeri battaniye vb. ile kapatılıp yerde yuvarlanması sağlanarak yanması durdurulur.
- Yaşam belirtileri değerlendirilir (ABC).
- Solunum yolunun etkilenip etkilenmediği kontrol edilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Yanmış alandaki deriler kaldırılmadan giysiler çıkarılır.
- Yanık bölge en az 20 dakika yumuşak akan soğuk suyun altında tutulur (Yanık yüzeyi genişse ısı kaybı çok olacağından önerilmez.).
- Şişlik oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik vb. eşyalar çıkarılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Takılan/ yapışan giysiler varsa kesilir.
- Hijyene dikkat edilir.
- Su toplamış yerler **patlatılmaz**.
- Yanık üzerine ilaç ya da yanık merhemi vb. **hiçbir madde sürülmez**.
- Hasta/yaralının üzeri battaniye ile örtülür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Yanık bölgeler birlikte **bandaj** yapılmaz.
- Yanık yüzeyi geniş ve sağlık kuruluşu uzaksa, hasta/yaralının kusması yoksa, bilinci yerindeyse ağızdan sıvı verilerek (1 L su-1 çay kaşığı karbonat-1 çay kaşığı tuz) sıvı kaybı önlenir.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KİMYASAL YANIKLARDA İLK YARDIM

- Deriyle temas eden kimyasal maddenin en kısa sürede deri ile teması kesilir.
- Bölge **bol ve tazyiksiz suyla, en az 15-20 dakika** yumuşak bir şekilde yıkanır.
- Kimyasal madde ile temas etmiş giysiler çıkarılır.
- Hasta/yaralının üzeri örtülür.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ELEKTRİK YANIKLARINDA İLK YARDIM

- Soğukkanlı ve sakin olunmalı,
- Hasta/yaralıya dokunmadan önce elektrik akımı kesilmeli,
- Hasta/ yaralının ABC'si değerlendirilmeli,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ELEKTRİK YANIKLARINDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralıya **kesinlikle su ile müdahale edilmemeli,**
- Hasta/ yaralı hareket ettirilmemeli,
- Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmeli,
- Tıbbi yardım istenmelidir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASI BELİRTİLERİ

- Adale krampları,
- Güçsüzlük, yorgunluk,
- Baş dönmesi,
- Davranış bozukluğu, sinirlilik,
- Solgun ve sıcak deri,
- Bol terleme (daha sonra azalır),
- Mide krampları, kusma, bulantı,
- Bilinç kaybı, hayal görme,
- Hızlı nabız.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDA İLK YARDIM

- Hasta serin ve havadar bir yere alınır.
- Hasta/ yaralının giysileri çıkarılır.
- Hasta/ yaralı sırt üstü yatırılıp kol ve bacakları yükseltilir.
- Hasta/ yaralının bilinci açıksa, bulantısı yoksa sıvı ve tuz kaybını gidermek için **1 L su, 1 çay kaşığı karbonat, 1 çay kaşığı tuz karışım**lı sıvı ya da **soda/ maden suyu** verilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDA RİSK GRUPLARI

- Kalp hastaları,
- Tansiyon hastaları,
- Diyabet hastaları,
- Kanser hastaları,
- Normal kilosunun çok altında ve çok üzerinde olanlar,
- Psikolojik ya da psikiyatrik rahatsızlığı olanlar,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDA RİSK GRUPLARI

- Böbrek hastaları,
- 65 yaş üzeri kişiler,
- 5 yaş altı çocuklar,
- Hamileler,
- Sürekli ve bilinçsiz diyet uygulayanlar,
- Yeterli miktarda su içmeyenler.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDAN KORUNMA

- Şapka, güneş gözlüğü ve şemsiye gibi güneş ışığından koruyucu aksesuarlar kullanılmalı,
- Mevsim şartlarına uygun, terletmeyen, açık renkli ve hafif giysiler giyilmeli,
- Bol miktarda sıvı tüketilmeli,
- Vücut temiz tutulmalı,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDAN KORUNMA

- Her öğünde yeterli ve dengeli gıda alınmalı,
- Gereksiz ve bilinçsiz ilaç kullanılmamalı,
- Direkt güneş ışığında kalınmamalı,
- Kapalı mekanların düzenli aralıklarla havalandırılmasına özen gösterilmelidir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMALAR

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMALAR

Donma; aşırı soğuk nedeni ile soğuğa maruz kalan bölgeye **yeterince kan gitmemesi ve dokularda kanın pıhtılaşması** ile dokuda hasar oluşmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMA DERECELERİ

I. Derece Donma ve Belirtileri

- Deride soluk renk, soğukluk hissi,
- Uyuşukluk, halsizlik,
- Kızarıklık ve iğnelenme hissi.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMA DERECELERİ

II. Derece Donma ve Belirtileri

- Zarar gören bölgede gerginlik hissi,
- Ödem, ağrı, içi su dolu kabarcıklar,
- Su toplanması iyileşirken siyah renkte kabuklara dönüşür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMA DERECELERİ

III. Derece Donma ve Belirtileri

- Canlı ve sağlıklı deriden kesin hatları ile ayrılan siyah bir bölge oluşur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMALARDA İLK YARDIM

- Hasta/ yaralı **ılık** bir ortama alınarak soğukla teması kesilir.
- Hasta/ yaralı sakinleştirilir, kesin istirahate alınır, **hareket ettirilmez.**
- Kuru giysiler giydirilir.
- Ağızdan sıcak içecekler verilir.
- Su toplamış bölgeler patlatılmaz, üzerleri temiz bezlerle örtülür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMALARDA İLK YARDIM

- Donuk bölge **ovulmaz**, kendi kendine ısınması sağlanır.
- Isınma işleminden sonra hala hissizlik varsa bandaj yapılır.
- El ve ayaklar bulunduğu /doğal pozisyonda tutulur (yumruk yapılmış eller açılmaz vb.) ve yukarı kaldırılır.
- Tıbbi yardım için **112** aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BİLİNÇ BOZUKLUKLARI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BİLİNÇ BOZUKLUĞU /KAYBI

Beynin normal fonksiyonlarındaki bir aksama sonucu, **uyku halinden başlayarak, hiçbir uyarıya cevap vermeme** haline giden **bilincin kısmen ya da tamamen** kapanmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAYILMA/SENKOP

Bayılma (Senkop): Beyne giden kan akışının azalması sonucu oluşan **kısa süreli, yüzeysel ve geçici bilinç kaybıdır.**

Bayılma nedenleri;

- Korku, aşırı heyecan,
- Sıcak, yorgunluk,
- Kapalı ortam, kirli hava,
- Aniden ayağa kalkma,
- Kan şekerinin düşmesi,
- Şiddetli enfeksiyonlar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAYILMA BELİRTİLERİ

- Baş dönmesi, baygınlık, yere düşme,
- Bacaklarda uyuşma,
- Bilinçte bulanıklık,
- Yüzde solgunluk,
- Üşüme, terleme,
- Hızlı ve zayıf nabız.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAYILMALARDA İLK YARDIM

Kişi başının döneceğini hissederse;

- Sırt üstü yatırılır, ayakları 30 cm kaldırılır (**Şok pozisyonu**).
- Sıkan giysiler gevşetilir.
- Kendini iyi hissedinceye kadar dinlenmesi sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HAVALE

Havale; vücudun kas yapısında kontrol edilemeyen kasılmalardır. Sinir sisteminin merkezindeki bir tahriş yüzünden beyinde meydana gelen elektriksel boşalmalar sonucu oluşur.

Havale nedenleri:

- Kafa travmasına bağlı beyinde yaralanmalar,
- Beyin enfeksiyonları,
- Yüksek ateş,
- Bazı hastalıklar (sara vb.)

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HAVALE ÇEŞİTLERİ

Nedenlerine göre havale çeşitleri;

- Ateş nedeniyle oluşan havale,
- Sara (Epilepsi) krizi.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YÜKSEK ATEŞ DURUMUNDA İLK YARDIM

Herhangi bir ateşli hastalık sonucu vücut sıcaklığının **38° C**'nin üzerine çıkmasıyla oluşur. Genellikle **6 ay- 6 yaş** arasındaki çocuklarda rastlanır.

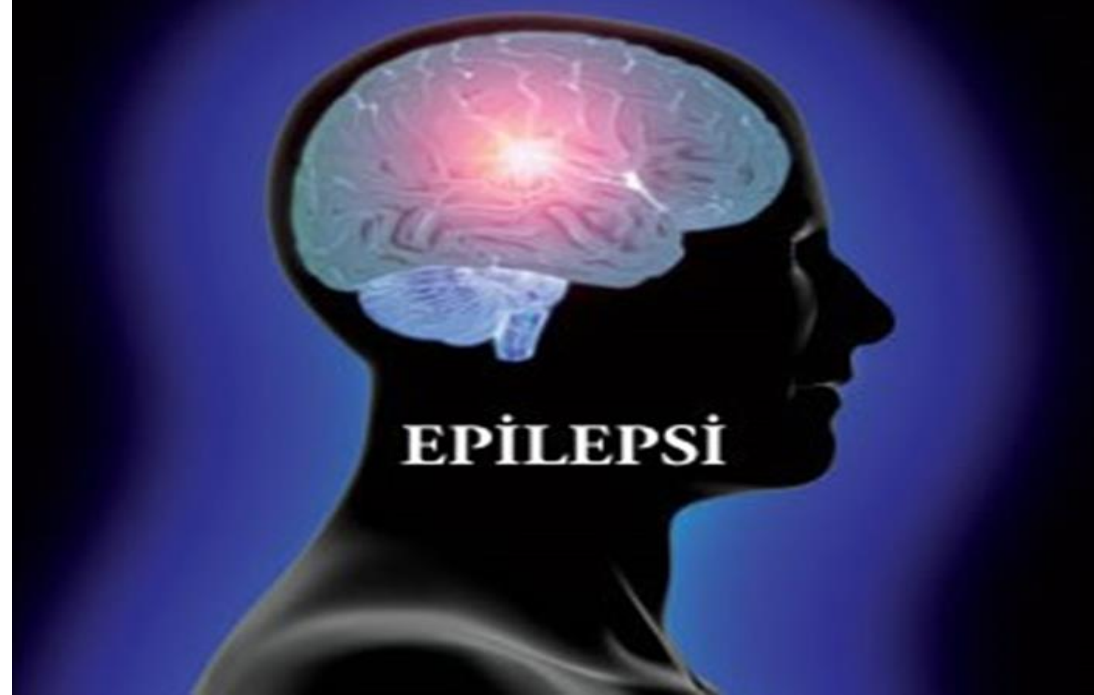
İlk yardım

- Öncelikle hasta ıslak havlu ya da çarşafa sarılır.
- Ateş bu yöntemle düşmüyorsa oda sıcaklığında suyla dolu küvete sokulur.
- Tıbbi yardım için 112 aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA (EPİLEPSİ) KRİZİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİ BELİRTİLERİ

- Hastada sonradan oluşan ve ön haberci denilen normalde olmayan kokuları alma, kas kasılmaları gibi ön belirtiler oluşur.
- Bazen hasta bağıırır, şiddetli ve ani bir şekilde bilincini kaybederek yığılır.
- Yoğun ve genel kas kasılmaları görülebilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİ BELİRTİLERİ

- 10-20 saniye kadar nefesi kesilebilir.
- Dokularda ve yüzde morarma gözlenir.
- Ardından kısa ve genel kas kasılması, sesli nefes alma, aşırı tükürük salgılanması ve altına kaçırma görülebilir.
- Hasta dilini ısırabilir, başını yere çarpıp yaralayabilir. Aşırı kontrolsüz hareketler gözlenir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİ BELİRTİLERİ

- Son aşamada hasta uyanır, şaşkındır, nerede olduğundan habersiz, uykulu hali vardır.
- Bir noktaya doğru dalgın bakış ve hayal alemine dalmış gibi görünür.
- İstemsiz mimik ve hareketler, dudak ısırma vb. görülebilir.
- Anlamsız konuşma ve tekrarlayan hareketler vardır.
- Bellek kaybı olabilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİNDE İLK YARDIM

- Öncelikle olay yeri güvenlik önlemleri alınır.
- **Kriz kendi sürecini tamamlamaya bırakılır.**
- Hasta bağlanmaya çalışılmaz.
- **Kilitlenmiş çene açılmaya çalışılmaz.**
- Genel olarak yabancı herhangi bir madde kullanılmaz, koklatılmaz ya da ağızdan herhangi bir yiyecek içecek verilmez.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİNDE İLK YARDIM

- Hastanın kendisini yaralamamasına dikkat edilir.
- **Başını çarpmasını önlemek için altına yumuşak bir malzeme konulur.**
- Yaralanmaya neden olabilecek eşyalar etraftan kaldırılır.
- Sıkan giysiler gevşetilir.
- Kusmaya karşı tedbirli olunur.
- Düşme sonucu yaralanma varsa gerekli işlemler yapılır.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİNDE İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ

Kan şekeri düşüklüğü; herhangi bir nedene bağlı olarak vücutta **kan şekeri (glikoz)** eksilmesiyle ortaya çıkan durumdur.

Nedenleri

- Şeker hastalığı,
- Uzun süreli egzersizler,
- Uzun süre aç kalma,
- Bağırsak ameliyatı geçirenlerde yemek sonrası.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ BELİRTİLERİ

TİTREME

TERLEME

ENDİŞE

BAŞ DÖNMESİ

AÇLIK

KALP
ÇARPINTISI

GÖRME
BOZUKLUĞU

YORGUNLUK

BAŞ AĞRISI

ÖFKE

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜNDE İLK YARDIM

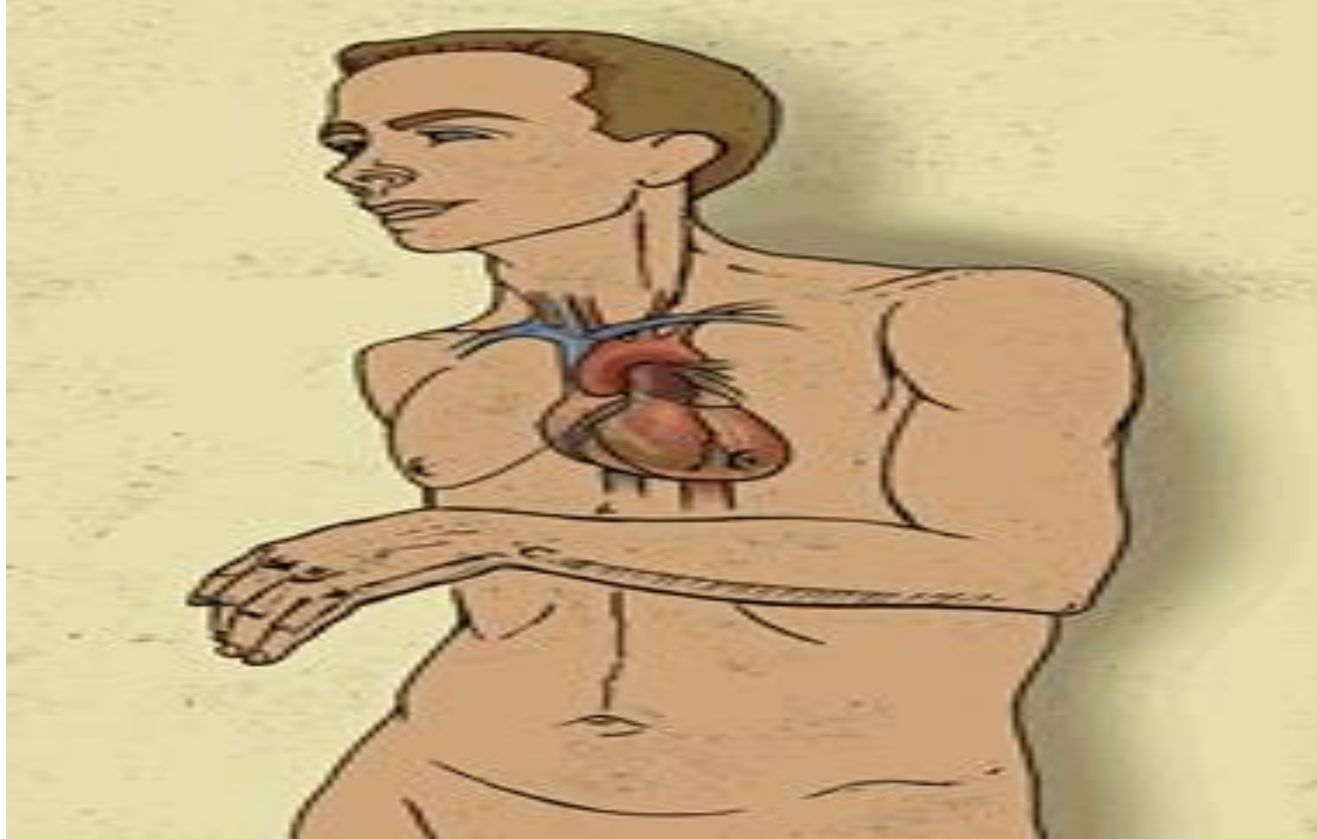
- Hasta/ yaralının **ABC**'si değerlendirilir.
- **Kişinin bilinci yerinde ve kusmuyorsa;** ağızdan şeker ve/veya şekerli içecekler verilir.
- **Belirtiler 15-20 dakika içerisinde geçmez ise sağlık kuruluşuna gitmesi için tıbbi yardım çağrılır(112).**
- **Kişinin bilinci kapalı ise; koma pozisyonu verilerek tıbbi yardım için 112 aranır.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜSTE KUVVETLİ AĞRI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜSTE KUVVETLİ AĞRI NEDENLERİ

Göğüste kuvvetli ağrı nedenleri arasında en sık **kalp spazmı** (Angina pectoris) ve **kalp krizi** (miyokart enfarktüsü) görülür.

Her iki durum da kalp kasının belli bir yerine gönderilen kanın azalması sonucu oluşur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALP SPAZMI (ANGİNA PEKTORİS) BELİRTİLERİ

- Sıkıntı veya nefes darlığı olur.
- Ağrı hissi; genellikle göğüs ortasında başlar, kollara, boyuna, sırtta ve çeneye doğru yayılır.

Sıklıkla fiziksel hareket, fiziksel zorlanma, heyecan, üzüntü ya da fazla yemek yeme sonucu ortaya çıkar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALP SPAZMI (ANGİNA PEKTORİS) BELİRTİLERİ

- Ağrı kısa sürelidir. Yaklaşık 5-10 dakika sürer.
- Ağrı, istirahat ile durur. İstirahat halindeyken görülmesi ciddi bir durumu gösterir.
- **Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALP KRİZİ (MYOKART ENFARKTÜSÜ) BELİRTİLERİ

- Hasta ciddi bir ölüm korkusu ve yoğun sıkıntı hisseder.
- Terleme, mide bulantısı, kusma gibi bulgular görülür.
- Ağrı; göğüs ya da mide boşluğunun herhangi bir yerinde, sıklıkla **kravat bölgesinde** görülür. Omuzlara, boyuna, çeneye ve sol kola yayılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALP KRİZİ (MYOKART ENFARKTÜSÜ) BELİRTİLERİ

- Ağrı; süre ve yoğunluk olarak kalp spazmı (angina pectoris) ağrısına benzemekle birlikte daha **şiddetli ve uzun sürelidir**.
- En çok hazımsızlık, gaz sancısı veya kas ağrısı şeklinde belirti verir(Bu tür gaz ya da kas ağrıları, aksi ispat edilinceye kadar kalp krizi olarak düşünülmelidir.).
- **Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜSTE KUVVETLİ AĞRIDA İLK YARDIM

- Hasta /yaralının yaşam bulguları kontrol edilir.
- Hastanın bilinci açık ve solunumu varsa **yarı oturur pozisyonda** dinlenmesi sağlanır.
- Hasta sakinleştirilir.
- Kullandığı ilaçları varsa almasına yardımcı olunur.
- Tıbbi yardım için 112 aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARI OTURUR POZİSYON

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENMELER

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENME

Zehirlenme; vücuda zehirli (toksik) maddenin girmesi sonucu normal vücut fonksiyonlarının bozulmasıdır. Vücudun yaşamsal fonksiyonlarına zarar veren her türlü maddenin zehirli olduğu varsayılır.

Ulusal Zehir Danışma Merkezi (UZEM), her türlü zehirlenme durumunda halka ve sağlık çalışanlarına 24 saat hizmet verir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENME YOLLARI

- 1. Sindirim yolu ile zehirlenme;** kimyasal maddeler, bozuk besinler, zehirli mantarlar, ilaçlar, aşırı alkol vb.
- 2. Solunum yolu ile zehirlenme;** karbon monoksit (tüp kaçakları, şofben, bütan gaz sobaları vb.), lağım çukuru veya kayalarda biriken karbondioksit, klor, yapıştırıcılar, boyalar, ev temizlik maddeleri vb.
- 3. Cilt yoluyla zehirlenme;** böcek sokmaları, hayvan ısırılmaları, saç boyaları, ilaç enjeksiyonu, zirai ilaçlar vb.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENMELERDE GENEL BELİRTİLER

- **Sindirim sistemi:** Bulantı, kusma, gaz, karın ağrısı, ishal, şişkinlik.
- **Sinir sistemi:** Bilinç kaybı, havale, hareketlerde uyumsuzluk, kasılma, şok.
- **Solunum sistemi:** Nefes darlığı, solunum durması, baş ağrısı, baş dönmesi, ciltte kızarıklık, morarma.
- **Dolaşım sistemi:** Nabız ritminde ve sayısında değişiklikler, baş ağrısı, soğuk terleme, kalp durması

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SİNDİRİM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta/ yaralının bilinç ve yaşam bulguları kontrol edilir.
- Ağız zehirli maddeyle temas etmişse su ile çalkalanır.
- El ile temas etmişse el sabunlu su ile yıkanır.
- Kusma, bulantı, ishal vb. belirtiler değerlendirilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SİNDİRİM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta/ yaralı kusturulmaya çalışılmaz. Özellikle **yakıcı maddenin** alındığı durumlarda kişi asla kusturulmaz.
- **Bilinç kaybı varsa; koma pozisyonu verilir,** üzeri örtülür.
- Tıbbi yardım için 112 aranır.
- Olayla ilgili bilgiler kaydedilir.
 - Zehirli maddenin türü nedir?
 - Hasta/yaralı ilaç ya da uyuşturucu alıyor mu?
 - Hastanın bulunduğu saat?
 - Evde ne tür ilaçlar var?

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SOLUNUM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta /yaralı temiz havaya çıkarılır ya da cam, kapı vb. açılarak ortam havalandırılır.
- Hasta /yaralının bilinci ve yaşamsal bulguları (ABC) kontrol edilir.
- **Yarı- oturur** pozisyon verilir.
- Bilinci kapalı ise koma pozisyonu verilir.
- Tıbbi yardım için **112** aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SOLUNUM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- İlk yardımcı uygulama sırasında kendini korumak için önlem almalıdır (maske ya da ıslak bezle ağzını burnunu kapama vb.).
- Olay yerinde elektrik düğmeleri ve diğer elektrikli aletlerle ışıklandırma cihazları kullanılmaz.
- Yoğun duman varsa hasta/ yaralıyı dışarıya çıkarmak için ip kullanılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

CİLT YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Bilinç ve yaşam bulguları değerlendirilir.
- Ellerin zehirli madde ile teması önlenir.
- Zehir bulaşmış giysiler çıkartılır.
- Zehirle temas etmiş vücut bölgesi **15-20 dakika süreyle bol suyla** yıkanır.
- Tıbbi yardım için **112** aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENMELERDE GENEL İLK YARDIM KURALLARI

- Zehirlenmeye neden olan maddeyi uzaklaştırmak,
- Zehirlenen kişinin yaşamsal fonksiyonlarının devamını sağlamak,
- Tıbbi yardı istemek (**112**).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOFBEN KAZALARI

- Şofben kazaları yanma sırasında ortamdaki oksijenin tüketilmesi sonucu oluşmaktadır.
- **LPG zehirli değildir.** Ancak 6 m³'ten küçük ve iyi havalandırılmamış mekanlarda **havadan ağır olması**, ortamdaki oksijen hızla tükenmekte ve kişiler bu yüzden havasızlıktan boğularak kaybedilmektedir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOFBEN KAZALARINDA İLK YARDIM

- Kişi ortamdan uzaklaştırılır.
- Hareket ettirilmez.
- Yaşam bulguları değerlendirilir (ABC).
- Hava yolu açıklığı sağlanır.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOFBEN KAZALARINA KARŞI ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

- Banyo içeriden kilitlememeli,
- Şofben iyi çeken bir bacaya bağlanmalı,
- Şofbenin olduğu yere bol hava girişi sağlanmalı,
- Şofben ile tüp arasındaki hortum 125 cm'den uzun olmamalı,
- Banyodaki kişiler kontrol edilmeli.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KARBON MONOKSİT ZEHİRLENMESİ

Zehirlenme Belirtileri

- Aşırı yorgunluk, huzursuzluk,
- Grip benzeri belirtiler,
- Bulantı, kusma, baş dönmesi, karıncalanma,
- Cilt ve tırnaklarda kısa süreli kiraz kırmızısı renk değişimi,
- Göğüs ağrısı, çarpıntı hissi, tansiyon düşüklüğü,
- Koma, solunum durması, kalp durması.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KARBON MONOKSİT ZEHİRLENMELERİNDE İLK YARDIM

- Kişi ortamdan uzaklaştırılır
- Hareket ettirilmez.
- Yaşam bulguları değerlendirilir (ABC).
- Hava yolu açıklığı sağlanır.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BÖCEK SOKMALARI VE HAYVAN ISIRMALARI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KEDİ- KÖPEK ISIRMALARINDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralı yaşamsal bulgular (ABC) yönünde değerlendirilir.
- Hafif yaralanmalarda yara **5 dakika süreyle sabun ve soğuk suyla** yıkanır.
- Yaranın üstü temiz bir bezle kapatılır.
- Kanama varsa durdurulmalıdır.
- Derhal tıbbi yardım istenmelidir (112).
- Hasta kuduz ve /veya tetanos aşısı için uyarılmalıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ARI SOKMASININ BELİRTİLERİ

- Acı, şişme, kızarıklık gibi lokal belirtiler olur.
- Belirtiler kısa sürelidir.
- Arı birkaç yerden, nefes borusuna yakın bir yerden soktuysa ya da kişi alerjik bünyeli ise tehlikeli olabilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ARI SOKMASINDA İLK YARDIM

- Yaralı bölge yıkanır.
- Derinin üzerinden görülüyorsa arının iğnesi çıkarılır.
- Soğuk uygulama yapılır.
- Arı ağızdan sokmuşsa ve solunumu güçleştiriyorsa kişinin buz emmesi sağlanır.
- Ağız içi arı sokmalarında ve alerji hikayesi olanlarda tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ARI SOKMASINDA İLK YARDIM

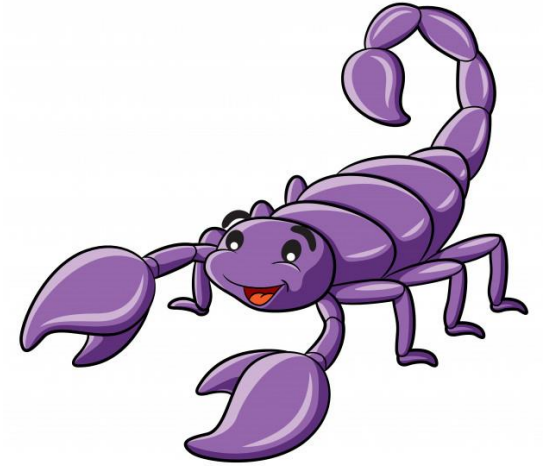

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

AKREP SOKMASININ BELİRTİLERİ

- Ağrı,
- Ödem,
- İltihaplanma, kızarıklık, morarma,
- Kas krampları, titreme ve karıncalanma,
- Huzursuzluk, havale gözlenebilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

AKREP SOKMASINDA İLK YARDIM

- **Sokmanın olduğu bölge hareket ettirilmez.**
- Kişi yatar pozisyonda tutulur.
- Yaraya soğuk uygulama yapılır.
- Kan dolaşımını engellemeyecek şekilde bandaj uygulanır.
- **Yara üzerine hiçbir girişim yapılmaz.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YILAN SOKMASI BELİRTİLERİ

- Isırılan bölgede morluk, iltihaplanma,
- Kusma, karın ağrısı, ishal,
- Aşırı susuzluk,
- Şok, kanama,
- Psikolojik bozukluklar,
- Kalpte ritim bozukluğu, baş ağrısı ve solunum düzensizliği.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YILAN SOKMASINDA İLK YARDIM

- Hasta sakinleştirilip dinlenmesi sağlanır.
- Yara su ile yıkanır.
- Isırılan bölgede baskı yapabilecek eşyalar (yüzük, bilezik vb.) çıkarılır.
- Bandaj uygulanır (**Turnike uygulanmaz**).
- Yara baş ve boyunda ise **yara çevresine baskı uygulanır**.
- **Soğuk uygulama** yapılır.
- Yara üzerinde girişimde bulunulmaz (**yara emilmez vb.**).
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YILAN VE AKREP SOKMASINDA İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DENİZ CANLILARININ SOKMASI BELİRTİLERİ

- Kızarma,
- Şişme,
- İltihaplanma,
- Sıkıntı hissi,
- Huzursuzluk,
- Havale,
- Baş ağrısı.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DENİZ CANLILARI SOKMASINDA İLK YARDIM

- Yaralı bölge hareket ettirilmez.
- Batan diken varsa ve görünüyorsa çıkartılır.
- Etkilenen bölge ovulmaz.
- Sıcak uygulama yapılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖZ, KULAK VE BURUNA YABANCI CİSİM KAÇMASI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖZE YABANCI CİSİM KAÇMASINDA İLK YARDIM

Toz, kirpik gibi cisim kaçtıysa;

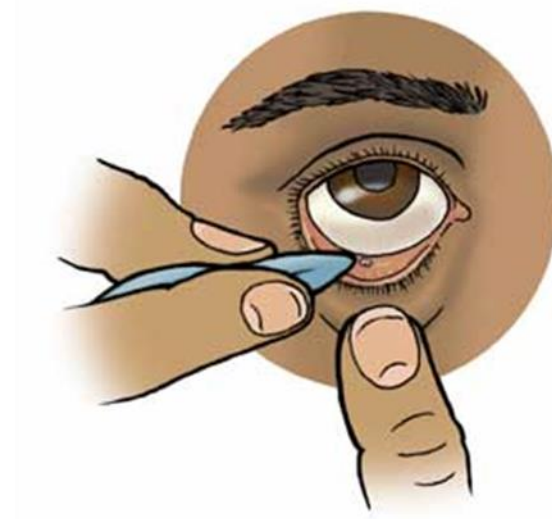
- Göz ışığa çevrilir.
- Alt ve üst göz kapağı içine bakılır.
- Nemli ve temiz bir bezle çıkarılmaya çalışılır.
- Gözünü kırpmaması söylenir.
- Göz ovulmaz.
- Cisim çıkmıyorsa H/Y'nin sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖZE YABANCI CİSİM KAÇMASINDA İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖZE YABANCI CİSİM BATMASINDA İLK YARDIM

Yabancı cisim batmış /metal kaçmışsa;

- Gerekmedikçe hasta kımıldatılmaz.
- Göze hiçbir şekilde dokunulmaz.
- Hareketi azaltmak için iki göz de kapatılır.
- Tıbbi yardım istenir (112).
- Hastanın göz uzmanlık dalı olan bir sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KULAĞA YABANCI CİSİM KAÇMASINDA İLK YARDIM

- Kesinlikle sivri ve delici bir cisimle müdahale edilmez.
- Su değdirilmez.
- Tıbbi yardım istenir (112).
- Hastanın KBB uzmanlık dalı olan bir sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BURUNA YABANCI CİSİM KAÇMASINDA İLK YARDIM

- Burun duvarına bastırılarak kuvvetli bir nefes verme ile cismin atılması sağlanmaya çalışılır.
- Cisim çıkmazsa tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOĞULMA

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOĞULMA

Boğulma; vücuttaki dokulara yeterli oksijen gitmemesi sonucu dokularda bozulma meydana gelmesidir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOĞULMA NEDENLERİ

- Bayılma ve bilinç kaybı sonucu dilin geriye kayması,
- Nefes borusuna sıvı dolması,
- Nefes borusuna yabancı cisim kaçması,
- Asılma,
- Akciğerlerin zedelenmesi,
- Gazla zehirlenme,
- Suda boğulma.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SUDA BOĞULMA

- Suda boğulmalarda, boğulma sırasında nefes borusu girişinin kasılmasına bağlı olarak akciğerlere çok az miktarda su girer.
- Suda boğulmalarda özellikle **soğuk havalarda 20-30 dakika geçse bile yapay solunum ve kalp masajına başlanmalıdır.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SUDA BOĞULMA

- Suda boğulmalarda; kişi su (sığ su) içerisinde iken yapay solunum yapılması mümkündür.
- Suya atlama sonucu genel vücut travması ve omurga kırıkları olabileceğinden **kişi suda iken başın çok fazla arkaya itilmemesine dikkat edilir.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOĞULMA BELİRTİLERİ

- Nefes almada güçlük,
- Gürültülü, hızlı ve derin solunum,
- Ağızda balgam toplanması ve köpüklenme,
- Yüz, dudaklar ve tırnaklarda morarma,
- Genel sıkıntı hali, kararsızlık,
- Bayılma.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOĞULMALARDA İLK YARDIM

- Boğulma nedeni ortadan kaldırılır.
- Hasta/yaralının bilinci kontrol edilir.
- Yaşam bulguları değerlendirilir.
- Solunum yoksa **temel yaşam desteği** uygulanır.
- Derhal 112 aranarak tıbbi yardım istenir.
- Hasta/yaralının yaşam bulguları izlenir.